

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 553
van **ROBRECHT BOTHUYNE**
datum: 14 mei 2020

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE,
WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

VDAB - Controledienst

Indien iemand ingeschreven is bij VDAB en niet voldoende inspanningen levert om werk te vinden, kan de controledienst van VDAB een sanctie opleggen.

In 2018 werden er 13.359 sancties (12.135 binnen controledienst + 1224 ultieme afspraken bij de bemiddelaar) gegeven. Daarnaast werden binnen het bemiddelings- en controleproces ook nog eens 21.849 VDAB-verwittigingen (signalen) uitgestuurd ten aanzien van de werkzoekenden wiens zoekgedrag onvoldoende was. Dit ligt met 35.208 sancties en signalen 17 procent hoger dan in het vorige werkjaar (2017).

Opvallend daarbij is dat vooral het aantal signalen fors is toegenomen, wat wijst op een consequenter opvolgen van het bemiddelingsproces waarbij de stap naar de controledienst in bepaalde gevallen ook vermeden kan worden en het niet tot een sanctie komt. Er ligt ongetwijfeld nog een groeimarge in het controleren van het zoekgedrag.

1. Hoe worden de controles binnen VDAB aangepakt?
2. Wat zijn de voorwaarden vooraleer over te gaan tot sancties?
3. In welke soorten sancties is er voorzien en onder welke voorwaarden?
4. Wanneer gaat men over tot bemiddeling? Wat zal dat bemiddelingsproces inhouden?
5. Hoeveel controles werden er in 2017, 2018 en 2019 uitgevoerd door de controledienst van VDAB?

Graag het totale aantal per jaar en een opdeling naar provincie.

6. Hoeveel sancties volgden er in 2017, 2018 en 2019?

Graag het totale aantal per jaar en een opdeling naar controledienst en ultieme afspraken bij de bemiddelaar, alsook een opdeling naar provincie.

7. Hoeveel verwittigingen werden er in 2017, 2018 en 2019 uitgezonden door de controledienst van VDAB?

Graag totale aantal per jaar en een opdeling naar provincie.

8. Hoeveel bemiddelingsprocessen werden er in 2017, 2018 en 2019 ingezet?

Graag het totale aantal per jaar en een opdeling naar provincie.

9. Na een sanctie kan de ingeschrevene bij VDAB daartegen in beroep gaan.

Hoeveel beroepsprocedures werden er in 2017, 2018 en 2019 opgestart?

Graag het totale aantal per jaar en een opdeling naar provincie.

10. Wat was de uitkomst van die beroepsprocedures in 2017, 2018 en 2019?

Graag de drie belangrijkste uitkomsten per jaar.

11. Hoe verhouden bovenstaande cijfers zich en hoe evalueert de minister ze?

12. Op welke vlakken kan en zal er bijgestuurd worden?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 553 van 14 mei 2020

van **ROBRECHT BOTHUYNE**

1. De controle op de beschikbaarheid maakt deel uit van de opvolgingsgesprekken die bemiddelaars voeren met de klanten die in begeleiding zijn. Tijdens het gesprek wordt geverifieerd of, en in welke mate, de gegeven taken en opdrachten door de klant zijn uitgevoerd en welke acties de klant uit eigen beweging heeft gedaan. Belangrijk daarbij is dat de klant aantoont dat het werk adequaat uitgevoerd is (door bv. gebruik te maken van de (digitale) sollicitatiewerkmap,...). Indien de bemiddelaar oordeelt dat de klant onvoldoende inspanningen levert, dan zal die daarop aangesproken worden. Wanneer de klant deze boodschap niet of onvoldoende ter harte neemt, kan de bemiddelaar overgaan tot een formele opvolging. De formele opvolging volgt in se de principes van de "gewone" opvolging, het verschil zit voornamelijk in de procedure die ze hanteert: terwijl de afspraken bij een gewone begeleiding in vertrouwen worden overeengekomen en niet noodzakelijkerwijze op papier worden gezet, worden alle afspraken op een formeel of ondertekend afsprakenblad neergeschreven en overhandigd aan de klant. Die laatste dient het afsprakenblad voor akkoord te ondertekenen. Indien de klant zich niet houdt aan de gemaakte afspraken, krijgt hij nog 1 kans met een ultiem afsprakenblad. Indien de bemiddelaar de inspanningen van de klant opnieuw negatief beoordeelt, wordt het dossier overgemaakt aan de Controledienst.
2. Vooraleer de Controledienst beslist tot een sanctie, doorloopt ieder ontvangen transmissiedossier een vaste procedure. Deze procedure bestaat uit:
 - a) een ontvankelijkheidsonderzoek: er wordt nagegaan of het dossier betrekking heeft op een werkzoekende die volgens de werkloosheidsreglementering, toelaatbaar en vergoedbaar is. Met andere woorden: is de werkzoekende toegelaten tot het stelsel van werkloosheidsuitkeringen én worden werkloosheidsuitkeringen toegekend. Indien het gaat om een dossier van een (ex)werknemer (individueel of collectief ontslag) wordt nagegaan wordt deze niet voldeed aan de wettelijke verplichtingen. Beantwoord een dossier niet aan deze eisen, is het niet-ontvankelijk en wordt het niet verder meegenomen in de volgende stap van de procedure, nl. de uitnodigingen van een verhoor.
 - b) de organisatie van een verhoor: een verhoor vindt plaats waarbij de werkzoekende/(ex) werknemer of vertegenwoordiger een verdediging aanbrengt of zijn/haar inbreng doet van de feiten. Er is ook de mogelijkheid tot schriftelijk verweer.

Na het doorlopen van deze procedure neemt de Controledienst een beslissing op basis van het voorliggend dossier én op basis van de aangebrachte feiten door de werkzoekende of door de vertegenwoordiger.

Het nemen van een beslissing die invloed heeft op de werkloosheidsuitkeringen gebeuren binnen de perken van de werkloosheidsreglementering (KB van 25/11/1991) en binnen de grenzen van het federaal normatief kader.

3. Het sanctiekader voorziet volgende sancties:
 - a) Verwittiging actief: sanctie binnen het actief sanctiekader. Bij een verwittiging actief is er geen onmiddellijk gevolg voor het recht op uitkeringen van de werkzoekende, maar bij een volgende negatieve evaluatie van het actief zoekgedrag wordt deze beslissing meegeteld als een negatieve evaluatie van het actief zoekgedrag.

- b) Schorsing: sanctie binnen het actief sanctiekader. De werkloosheidsreglementering voorziet binnen het actief sanctiekader een trapsgewijze sanctionering (d.i. 1^e, 2^e en 3^e negatieve evaluatie van het actief zoekgedrag)
- c) Vermindering: sanctie binnen het actief sanctiekader. Het uitkeringsbedrag van de werkzoekende wordt gedurende een aantal weken verminderd tot het leefloon.
- d) Verwittiging passief: sanctie binnen het passief sanctiekader. Bij een verwittiging passief is er nog geen onmiddellijk gevolg voor het recht op uitkeringen van de werkzoekende maar bij een volgende transmissie kan deze beslissing wel meetellen als verzwarende omstandigheid.
- e) Uitsluiting (sanctie): sanctie binnen het passief sanctiekader tussen 4 en 52 weken. De werkzoekende wordt gedurende een aantal weken uitgesloten van het genot van uitkeringen.
- f) Uitsluiting met uitstel: sanctie in het passief sanctiekader. De periode waarin het uitstel geldt kan vooraf of achteraf zijn aan de uitsluiting. Het gedeelte van de uitsluiting waarvoor uitstel wordt toegekend wordt niet uitgevoerd.
- g) Uitsluiting tot wedertoelaatbaarheid: sanctie binnen het passief sanctiekader. De werkzoekende wordt uitgesloten van het genot van uitkeringen tot hij terug toelaatbaar is (pas als hij in de toekomst opnieuw voldoende dagen heeft gewerkt tijdens een referteperiode kan hij terug uitkeringsgerechtigd worden).
- h) Extra beslissing sanctie wegens onbeschikbaarheid/niet inschrijving als werkzoekende: de werkzoekende wordt uitgesloten van het genot van uitkeringen voor de periode van onbeschikbaarheid/periode van niet inschrijving als werkzoekende.
- i) Negatief advies schoolverlater in BIT: de schoolverlater in BIT heeft twee positieve evaluaties tijdens de BIT nodig om gerechtigd te worden op inschakelingsuitkering. Bij een negatieve evaluatie worden de inspanningen als onvoldoende beschouwd.

Hoe en wanneer een sanctie mag gegeven worden zit vervat in de artikelen van het KB van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering en in het normatief kader dat van toepassing is op de controle van het werkzoekgedrag van de werkzoekenden. De mogelijke sancties van de Controledienst zijn ook terug te vinden op de VDAB-website (<https://www.vdab.be/rechtenenplichten/sanctie>).

4. De bemiddeling start op het moment dat de klant zich inschrijft als werkzoekende. Hij krijgt onmiddellijk opdrachten, ofwel via digitale weg, ofwel per brief, die hem uitleggen welke rechten en plichten hij heeft en welke stappen hij zélf onmiddellijk kan zetten om werk te vinden. VDAB maakt de werkzoekende tevens wegwijs op de VDAB-website en toont waar vacatures kunnen gevonden worden. Vervolgens krijgt de werkzoekende tips om zélf te bepalen hoe en welke stappen hij wil/kan zetten om werk te vinden. Na ten laatste een zestal weken wordt hij gecontacteerd door een VDAB-bemiddelaar die zijn situatie inschat en diens noden bepaalt. Als de bemiddelaar oordeelt dat de klant voldoende inspanningen levert om zélf werk te vinden, zal hij de volgende maanden telefonisch verder opgevolgd worden. Is er nood aan een meer persoonlijke ondersteuning, dan zal de klant worden uitgenodigd voor 1 of meer gesprekken op kantoor. Tijdens deze gesprekken worden de noden van de klant in kaart gebracht en wordt een actieplan opgesteld. Het actieplan beschrijft in feite een traject van acties die de klant, samen met 1 of meer bemiddelaars, doorloopt om nadien werk te kunnen vinden. Gewoonlijk bestaan zulke trajecten uit specifieke opleidingen of begeleidingen naar zelfstandig ondernemen, specifieke acties in de "sociale economie",... Ten slotte, deze trajecten zijn niet vrijwillig. Ze worden bepaald in samenspraak met de klant. Wanneer die een aangeboden traject weigert of niet meewerkt bij het uitvoeren ervan, kan dat aanleiding zijn tot een transmissie.
5. Een overzicht van het totaal aantal ontvangen transmissiedossiers bij de Controledienst vindt u in onderstaande tabel, opgedeeld per provincie.

Provincie	2017	2018	2019
Antwerpen	7.621	7.886	8.508
Limburg	3.483	3.159	3.479
Oost-Vlaanderen	7.795	9.090	9.473
Vlaams Brabant	5.472	4.948	4.775
West-Vlaanderen	5.579	4.719	4.869
Totaal	29.950	29.802	31.104

6. De tabellen in **bijlage 1** geven een overzicht van het aantal sancties per jaar per controledienst en per provincie.

De aantallen verschillen licht van deze uit andere rapporteringen van de betreffende jaren. Dit is te toe te schrijven aan beslissingen die aangepast werden naar aanleiding van herzieningen en vonnissen/arresten.

Het aantal effectief genomen sancties voor 2017 tot 2019 moet nog verhoogd worden met het aantal ultieme afsprakenbladen die gelden als een verwittiging in het federaal normatief kader en dus als effectieve sanctie. Deze gegevens zijn echter niet beschikbaar per provincie of per team, maar moeten verrekend worden op de totaliteit van de sancties. Dat brengt het totaal aantal sancties voor de respectievelijke jaren op: 14.130 (2017), 13.208 (2018) en 13.594 (2019).

7. Onderstaande tabel geeft het aantal formele verwittigingen aan jongeren in beroepsinschakelingstijd per provincie:

Provincie	2017	2018	2019
Antwerpen	1.530	1.599	1.228
Limburg	648	642	480
Oost-Vlaanderen	1.475	1.715	1.535
Vlaams Brabant	1.024	1.024	690
West-Vlaanderen	1.239	906	646
Totaal	5.916	5.886	4.579

Onderstaande tabel geeft het aantal formele afsprakenbladen die gelden als "signalen" in het bemiddelingsproces dat het werkzoekgedrag bijgestuurd moet worden:

	2017	2018	2019
Totaal	10.166	16.086	17.250

8. Het aantal klanten dat in de loop van het jaar in persoonlijke dienstverlening werd genomen, is niet op een eenvoudige manier uit de bestaande rapportering te halen. De Vlaams volksvertegenwoordiger vindt in de tabel hieronder het aantal lopende trajecten "in persoonlijke dienstverlening", telkens gemeten in de maand december van het jaar. Gezien een traject gewoonlijk een jaar of langer duurt, geeft dit een voldoende betrouwbaar beeld van het aantal bemiddelingstrajecten.

Aantal NWWZ (inclusief cursisten) in PDV op het einde van 2017/2018/2019				
provincie_verblijfplaats	dienst_bemiddelaar	2017	2018	2019
Antwerpen	VDAB	23743	23011	22345
	Partner	9385	9371	9791
Totaal Antwerpen		33128	32382	32136
Limburg	VDAB	10656	8569	10162
	Partner	4836	5399	5139

Totaal Limburg		15492	13968	15301
Oost-Vlaanderen	VDAB	19096	17645	16929
	Partner	6595	7805	8119
Totaal Oost-Vlaanderen		25691	25450	25048
Vlaams-Brabant	VDAB	10908	11284	12301
	Partner	3796	3790	4011
Totaal Vlaams-Brabant		14704	15074	16312
West-Vlaanderen	VDAB	11504	11163	12013
	Partner	4268	4466	4783
Totaal West-Vlaanderen		15772	15629	16796
Eindtotaal		104787	102503	105593

9. De Vlaams volksvertegenwoordiger vindt in onderstaande tabel het aantal beroepsprocedures sinds 2016 terug, opgesplitst per jaar. De opdeling per provincie kan binnen de gevraagde termijn niet worden bezorgd door de Controledienst van VDAB.

Periode	Instroom		Vonnissen					Dossier afgesloten zonder vonnis (*)
	totaal	waarvan herzien	totaal	Beslissing (deels) bevestigd		beslissing vernietigd	niet ontvangen	
2016	140	11	22	14	4	4		
2017	266	54	197	110	58	26	3	10
2018	348	93	232	101	95	32	4	7
2019	264		192	67	94	27	4	3
Totaal	1.018	201(**)	643	292	251	89	11	20
Verhouding bevestiging/herleiding / vernietiging tov totaal vonnissen				45,50%	39%	13,80%	1,70%	nvt

(*) bv. ingesteld beroep niet tegen VDAB, tegenpartij ziet af van de vordering, ...

(**) waarvan 63 herzieningen nav 'arrest arbeidshof' – eerste aanleg

Periode	Instroom		Hoger beroep			Arresten				
	totaal	waarvan herzien	door VDAB	door WZ	door auditoraat	totaal	vorige beslissing (deels) bevestigd	vorige beslissing vernietigd	niet ontvangen	
2016	4		4							
2017	29		11	17	1	11	6	3	2	
2018	23	5	8	15		25	9	11	4	1
2019	26	2	11	15		12	5	5	1	1
Totaal	82	7(**)	34	47	1	48	20	19	7	2
Verhouding bevestiging/herleiding / vernietiging tov totaal arresten							41,7%	39,6%	14,6%	4,2%

(**) waarvan 7 herzieningen nav 'arrest arbeidshof' – hoger beroep

10. Het antwoord op deze vraag zit vervat in vraag 9 nl in het aantal bevestigde, deels bevestigde (of herleide) en vernietigde beslissingen. In totaliteit kan gesteld worden dat de vonnissen slechts in 13,80% van de ingeleide beroepsdossiers leiden tot een vernietiging

en dat dus in 86,2% (waarvan 1,70% niet-ontvankelijke dossiers) van de dossiers de vaststelling van een inbreuk door VDAB, bevestigd wordt. Voor dossiers in hoger beroep worden de beslissingen (en vonnissen uit 1^e aanleg) in 14,6% van de ingeleide zaken vernietigd. Hier geldt dus ook een bevestiging van de inbreuk in 85,4% (waarvan 4,2% niet-ontvankelijke dossiers) van de dossiers.

11. Ten aanzien van een globaal zelfde aantal bemiddelingsprocessen zien we een gelijklopend beeld op niveau van instroom van controledossiers en sancties die toegekend werden. Echter moet wel opgemerkt worden dat het aantal bemiddelingsprocessen, transmissies en sancties zich aftekende tegen een dalende werkloosheid en dus een eigenlijk een stijgende trend vertoont. Waar een duidelijke stijging merkbaar is van 2017-2019 is in het aantal formele verwittigingen dan een evolutie kende van 17.570 tot 22.945. Dit betekent dat de controle van de beschikbaarheid actiever en consequenter gebeurde in 2019 dan in 2017, wat overigens maar het 2^e jaar (en zelfs 1^e volledig jaar) was dat VDAB deze bevoegdheid opnam. De vonnissen en arresten tonen ook een gunstig evolutie in de uitvoering van het controlebeleid door VDAB.
12. Het sanctioneren van werkzoekenden is voor mij een laatste stap in een helder en activerend bemiddelingstraject van de werkzoekende. Om dit te versterken wil ik niet enkel het sanctioneringsproces maar ook het bemiddelingsproces bekijken. Het bemiddelingstraject moet meer activerend zijn met een werken met een procedure die helder is en vlot verloopt. De begeleiding van de werkzoekenden moet ook concreter zijn en sluitend. Dit alles moet bijdragen aan een controle- en sanctiesysteem dat performanter en tevens rechtvaardig is. Ik neem dit verder op met VDAB.

BIJLAGE

[Overzicht van aantal sancties per jaar per controleteam en per provincie](#)